

Vegleiðing um
Skráseting í hvítvaskskránni hjá Skráseting Føroya

Útgivið av

Skráseting Føroya

Mars 2018

Innihaldsyvirlit

Vegleiðing um skráseting í hvítvaskskránni hjá Skráseting Føroya:	2
1. Innleiðing	2
2. Hvat er hvítvask	2
3. Lógargrundarlag og eftirlit.....	2
4. Fyrirøkur sum skulu skrásetast hjá Skráseting Føroya.....	3
4.1 Gjaldoyravekslarafyrirøkur	4
4.2 Peningaflutningsfyrirøkur	4
4.3 Útbjóðarar av tænastráskráringum til fyrirøkur	4
5. Framferðarháttur í sambandi við skráseting í hvítvaskskránni	5
6. Heiðursemismeting av leiðslulimum og veruligum eigarum.....	5
7. Noktan at skráseta og striking	9

Vegleiðing um skráseting í hvítvaskskránni hjá Skráseting Føroya:

1. Innleiðing

Henda vegleiðing fevnir um tann partin av eftirlitinum við hvítvaski av vinningi, sum hoyrir undir Skráseting Føroya.

Høvuðsdenturin í vegleiðingini verður lagdur á tann partin av eftirlitinum, sum fevnir um skylduna hjá ávísnum fyrirkæmum og persónum at skráseta seg hjá Skráseting Føroya. Greitt verður frá, hvat hvítvask er, hvørjar hesar fyrirkæmur eru, hvussu skrásetingin fer fram og hvørji krøv verða sett til eigarar, leiðslu v.m. í sambandi við skrásetingina.

Vegleiðingin byrjar tó við at greiða yvirskipað frá um skipanina, lógargrundarlagið og teir ymisku eftirlitsmyndugleikarnar á hvítvaskøkinum.

2. Hvat er hvítvask

Hvítvask er ein roynd at fjala, at ein inntøka stavar frá einari revsiverdari atgerð. Talan kann vera um inntøku stavandi frá sølu av narkotika, peningasviki, heimildarsviki, avnoyðslu, stuldri, ráni o.ø. Hvítvask hevur til endamáls at “broyta” ólógligan (svartan) pening til lógligan (hvítan) pening, sum kann brúkast á vanligan hátt.

Hættir til tess at fjala hvítvask kunnu t.d. vera at veksla pening til annað gjaldoyra, at flyta pening elektroniskt til útlandið (t.d. við nýtslu av einum felagi, sum ikki hevur nakað veruligt virksemi) ella at brúka peningin til keyp av t.d. fastari ogn ella ognum til vinnuvirksemi.

3. Lógargrundarlag og eftirlit

Serstakt fyri føroysku hvítvasklóggevuna er, at hon fevnir um bæði felagsmálsøki og sermálsøki. Annar parturin av lóggevuni, sum hoyrir til felagsmál, er settur í gildi fyri Føroyar við kongligari fyriskipan¹. Hin parturin er skipaður við føroyskari løgtingslóg, og verður nevndur hvítvaskløgtingslóg².

Kongliga fyriskipanin fevnir um advokatar og ein stóran part av fíggarøkinum, tó undantikið m.a. realkredittstovnar, lívstryggingarfeløg og pensjónskassar, sum hoyra undir eftirlitsvirksemið hjá Tryggingareftirlitinum eftir hvítvaskløgtingslógini.

Undantikið advokatar, fevnir hvítvaskløgtingslógini um stóran part av teimum sonevndu “liberalu” vinnunum, undir hesum granskoðarar og onnur sum veita somu tænastur sum advokatar og

¹ Anordning nr. 79 af 26. januar 2010 om ikrafttræden for Færøerne af lov om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask af udbytte og finansiering af terrorisme.

² Løgtingslóg nr. 56 frá 9. juni 2008 um fyriryrgjandi tiltøk móti hvítvaski av vinningi og fígging av yvirgangi, sum seinast broytt við løgtingslóg nr. 56 frá 26. mai 2010.

grannskoðarar veita, heruppií ognarmeklarar, skattaráðgevar, eksternir bókhaldarar, peningaflutningsfyrirøkur og gjaldoyravekslarafyrirøkur.

Eftirlitsmyndugleikarnir á hvítvaskøkinum eru:

- Skráseting Føroya: hevur m.a. eftirlit við gjaldoyravekslarafyrirøkum, peningaflutningsfyrirøkum, grannskoðarum, ognarmeklarum, eksternum bókhaldarum og útbjóðarum av tænastrævingum.
- Tryggingareftirlitið: hevur m.a. eftirlit við realkredittstovnum, lívstryggingarfeløgum og tvørgangandi pensjónskassum.
- Fíggjareftirlitið (Finanstilsynet): hevur m.a. eftirlit við peningastovnum, sparifyrirøkum, virðisbrævameklarafeløgum, íløgufyrisingarfeløgum og íløgufelagsskapum.
- Advokatráðið (Advokatrádet): hevur eftirlit við advokatum.

Sum nevnt omanfyri, eru tær fyrirøkur, sum skulu skrásetast hjá Skráseting Føroya, í miðdeplinum í hesi vegleiðing.

4. Fyrirøkur sum skulu skrásetast hjá Skráseting Føroya

Niðanfyri nevndu persónar og fyrirøkur hava skyldu til at lata seg skráseta hjá Skráseting Føroya fyri at kunna útinna hetta virksemið:

- persónar og fyrirøkur, sum vinnuliga útinna virksemi viðvíkjandi gjaldoyraveksling (gjaldoyravekslarafyrirøkur)
- persónar og fyrirøkur, sum vinnuliga útinna virksemi viðvíkjandi flutningi av peningi og virði (peningaflutningsfyrirøkur), og
- útbjóðarar av tænastrævingum til fyrirøkur.

Tað er ein treyt fyri at vera skrásettur, at eigararnir og leiðslan ikki eru dømd fyri revsiáløgd viðurskifti, sum grunda stóran vanda fyri misbrúki av starvinum ella arbeiðinum.

Kravið í hvítvaskløgtingslógini um skráseting hjá Skráseting Føroya, fevnir ikki um deildir í Føroyum hjá útlenskum gjaldoyravekslarafyrirøkum ella peningaflutningsfyrirøkum. Tryggingareftirlitið hevur eftirlit við hesum deildum.

Kravið um skráseting fevnir heldur ikki um løggildar og skrásettar grannskoðarar. Fyrirøkur og persónar, sum reka vinnuligt virksemi líkt virkseminum hjá advokatum og løggildum og skrásettum grannskoðarum, t.d. ognarmeklarar, skattaráðgevar og eksternir bókhaldarar, skulu heldur ikki skrásetast, uttan so at hesir útinna skrásetingarskyldugt virksemi ³.

Løggildir og skrásettir grannskoðarar skulu í staðin skráseta seg í eina skrá fyri góðkendar grannskoðarar við heimild í grannskoðaralógini. Skráin er at finna á heimasíðuni hjá Skráseting

---

³ Sí nærri um skrásetingarskyldugt virksemi niðanfyri undir punkt 4.1 – 4.3.

Føroya, www.skraseting.fo, við at trýsta á “grannskoðarar” og síðan trýsta á antin “løggildir grannskoðarar” ella “skásettir grannskoðarar”.

Ognarmeklarar skulu skrásetast í eina serliga skrá hjá Skráseting Føroya, við heimild í lóg um keyp og sølu av fastogn.

Niðanfyri verður greitt nærri frá um teir persónar og fyrirkur, sum sambært hvítvaskløgtingslógini skulu skrásetast í skránni hjá Skráseting Føroya.

4.1 Gjaldoyravekslarafyrirkur

Gjaldoyravekslarafyrirkur fáast við gjaldoyraveksling (t.d. at veksla danskt gjaldoyra til evru). Tílik tænasta verður ofta bjóðað út á flogvøllum, gistingarhúsum og øðrum viðkomandi støðum, ið verða nýtt í sambandi við ferðing.

Ein fyrirkur er ikki fevnd av lógini, um hon móttukur fremmant gjaldoyra sum viðurgjald fyri eina vøru og letur pening út aftur í danskum krónum, uttan so at tað týðiliga framgongur, at høvuðsendamálið er at fáa vekslað tað fremmanta gjaldoyrað, og ikki at keypa sjálva vøruna. Lógin fevnir heldur ikki um gjaldoyrahandil við spekulatiósendamáli.

4.2 Peningaflutningsfyrirkur

Sereyðkenni við peningaflutningsfyrirkum er, at tað vinnuliga virkseimð fevnir um ”flutning av pengum ella øðrum virði”. Hetta skal skiljast sum ein fíggarlig tænasta, har t.d. ein fyrirkur góðtekur reiðupening, kekk ella annað fíggarligt skjal á einum ávísnum staði, og rindar eina samsvarandi upphædd á einum øðrum staði. Hetta er galdandi uttan mun til, hvussu tiltakið fer fram, og tað er ikki eitt krav, at peningurin verður fluttur tvørtur um landamørk.

Reinur peningaflutningur, t.d. tá ein fyrirkur flytir tann dagliga umsetningin frá einum vøruhúsið til bankasambandið hjá vøruhúsinum, er ikki fevndur av hugtakinum. Peningaflutningur hjá peningastovnum í sambandi við kontantgoymslu er heldur ikki fevndur. Hinvegin er peningaflutningur fevndur av hugtakinum, um tað sum liður í flutninginum fer fram eitt eigaraskifti, t.e. at rætturin til at ráða yvir peninginum verður fluttur frá einum persóni til ein annan.

4.3 Útbjóðarar av tænausteitingum til fyrirkur

Talan er um eina samanumtøku av ávísnum persónum og fyrirkum, og fevnir um persónar og fyrirkur, sum m.a. útinna niðanfyrinevnda virkseim:

- a) Likamligir ella lögfrøðiligir persónar, sum stovna vinnufeløg fyri triðjamann við vinnuligum endamáli, t.d. seljarar av frammanundan skrásettum vinnufeløgum (skuffeselskabsfabrikanter).
- b) Persónar, sum vegna triðjamann virka sum nevndarlimir ella stjóri fyri eina fyrirkur, ella syrgja fyri at onnur gera tað – sum liður í teirra vinnuvirkseim.
- c) Fyrirkur ið lata heimstaðaradressur ella líknandi adressur og hartil knýttar tænastur, vera tøk hjá øðrum fyrirkum (sonevnd “kontórhóttell” ella “business center”). Tað er tó ein treyt, at skrivstovutænastur eisini eru til taks hjá fyrirkunum, sum t.d. reseptión og telefontænasta.

- d) Umsitarar/fyrstítarar/trustees. Talan er um ein og hvønn, sum á vinnuligum grundarlagi virkar fyri ella sær til, at ein annar persónur umsitur ella er fyrstítari hjá einum grunni ella aðrari líknandi lögfrøðiligari skipan. Umsitarar og fyrstítarar eru fyrstítøkur – burtursæð frá advokatum, peningastovnum og grannskoðarum – ið hava sum uppgávu at umsita ella standa fyri peninginum hjá grunnum. Sonevndir “trustees” eru eisini fevndir av hugtakinum – t.e. persónar, sum av stovnarinum av einum “trust” er valdur til at umsita ognirnar í trustinum.

Ein trust er ein skipan, sum byggir á eina avtalu um, at stovnarin avhendar ognir til ein ella fleiri umsitarar (trustees) til fyrimuns fyri ein ella fleiri ávísar persónar (beneficial owners) ella endamál. Ein trust er ikki tað sama sum ein grunnur. Mótsett einum grunni kunnu ognarlutirnir í einum trust fðrast aftur til stovnararnar. Ein trust gevur tískil mðguleika fyri, at ein stovnari kann verja seg mótvegis sínum kravánarum í eitt tíðarskeið fyri hareftir at kunna fðra ognarlutirnar aftur til sín sjálvs.

- e) Persónar, sum á vinnuligum grundarlagi virka sum ella síggja til, at ein annar persónur virkar sum partaeigari – t.d. ein nominee, sum er ein persónur, ið hevur partabrðv skrásett í egnum navni í eigarabókini hjá felagnum, men har ein annar er tann veruligi eigarin av partabrðvunum.

Listin omanfyri er ikki tðmandi.

5. Framferðarháttur í sambandi við skráseting í hvítvaskskránni

Søkt verður um at verða tikin upp í hvítvaskskránni við at lata inn fráboðan til Skráseting Fðroya. Søkt verður við at fylla út fráboðanarskjjal umframt skjjal til fráboðan av *leiðslulimum* og *veruligum eigarum* hjá fyrstítøkuni⁴. Hesi skjøl eru at finna á heimasíðuni hjá Skráseting Fðroya, www.skraseting.fo.

Onnur skráseting hjá Skráseting Fðroya telur ikki við sum skráseting eftir hvítvaskløgtingslógini. Hevur fyrstítøkan fingið tillutað eitt skrásetingarnummar, er skyldan um at skráseta seg serstakt eftir hvítvaskløgtingslógini framvegis galdandi.

Mannagongd í sambandi við fráboðan og skráseting er ásett í kunngerð nr. 153 frá 7. desember 2017 um skráseting av gjaldoyravekslarafyrstítøkum, peningaflutningsfyrstítøkum og útbjóðarum av tænastrveitingum hjá Skráseting Fðroya til tess at fyrstítøkja hvítvaski.

6. Heiðursemismeting av leiðslulimum og veruligum eigarum

Fyri at kunna skrásetast hjá Skráseting Fðroya, skal Skráseting Fðroya fyrst gera eina sokallaða heiðursemismeting av *leiðslulimum* og teimum *veruligum eigarunum* í fyrstítøkuni.

Skráseting Fðroya kannar, um *leiðslulimir* og teir *veruligu eigararnir* í tí fráboðaðu fyrstítøkuni hava fingið dóm fyri revsiáløgd viðurskifti, sum grunda stóran vanda fyri misbrúki av starvinum ella arbeiðinum. Kanningin er grundað á revsiváttan, sum Skráseting Fðroya hevur fingið útflyggjað um teir viðkomandi persónarnar.

---

⁴ Sí nærri um *leiðslulimir* og *veruligar eigarar* niðanfyrir undir punkti 6.

Leiðslulimir skulu skiljast á sama hátt sum stjórn og nevnd í fyrítøkum. Fyri persónligt riknar fyrítøkur, fevnir hugtakið um teir persónligu eigararnar av fyrítøkuni.

Teir *veruligu eigararnir* eru teir persónar, sum verða nevndir í § 3, stk. 1, nr. 4 í kongligu fyriskipanini, sum eiga ella hava ræði á einari fyrítøku⁵. Talan er sostatt um likamligar persónar, sum í síðstu atløgu beinleiðis ella óbeinleiðis eiga ella hava ávirkan á einum nóg stórum eigaraparti ella atkvøðurætti í einari fyrítøku, ella sum á annan hátt útinna ávirkan í fyrítøkuni, undir hesum:

1. persónar, sum í síðstu atløgu eiga ella hava ávirkan á einum felagi við beinleiðis ella óbeinleiðis ognarrætti yvir meira enn 25% av eigarapørtunum ella atkvøðurættindunum í felagnum, burtursæð frá feløgum, hvørs eigarapartar verða handlaðir á einum reguleiðum marknaði.
2. Persónar, sum á annan hátt útinna eftirlit við leiðsluni hjá felagnum.
3. Persónar, sum sambært viðtøkunum hjá einum grunni ella á annan hátt skulu móttaka 25% ella meira av útlutanarpeninginum ella aðrari ogn hjá einum grunni ella aðrari líknandi lögfrøðiligari skipan, um nevndu persónar eru kendir.
4. Tann bólkurin av persónum, í hvørs høvuðsáhugamáli ein grunnur ella onnur líknandi lögfrøðilig skipan er stovnað ella virkar.
5. Persónar, ið hava ávirkan á í minsta lagi 25% av útlutanarpeninginum ella aðrari ogn hjá einum grunni ella aðrari líknandi lögfrøðiligari skipan.

Hóast allýsingin omanfyri ikki er tømandi, er tað óhugsandi, at støður fara at íkoma ofta, ið ikki eru fevndar henni.

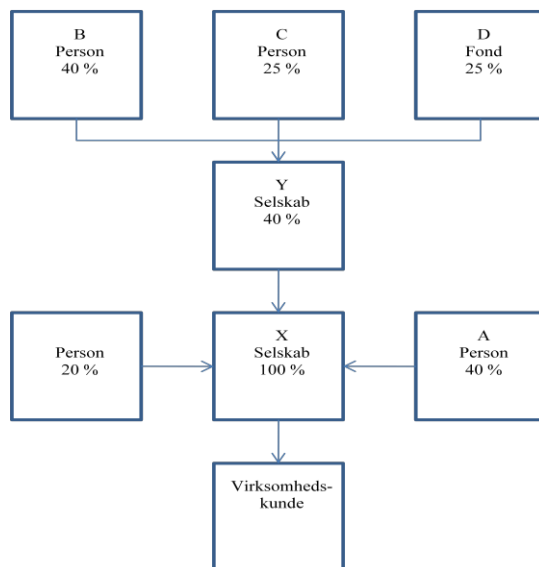
Eins og tað framgongur av allýsingini omanfyri, eru teir *veruligu eigararnir* likamligir persónar. Um tað ikki finnast ein ella fleiri persónar, sum eru fevndir av allýsingini, hevur fyrítøkan ongar *veruligar eigarar* sbrt. hvítvasklóggávuni.

Orðingin í “síðstu atløgu” í nr. 1, merkir, at fyrítøkan skal greina allan eigara- og eftirlitsbygnaðin hjá fyrítøkuni, t.v.s. eigaraketuna hjá fyrítøkuni. Tá ið fyrítøkan hevur vitan um, hvørjir persónarnir eru, sum í síðstu atløgu eiga fyrítøkuna, skal finnast fram til, hvør av teimum í minsta lagi hevur 25% eigarapart ella atkvøðurætt.

Dømi 1:

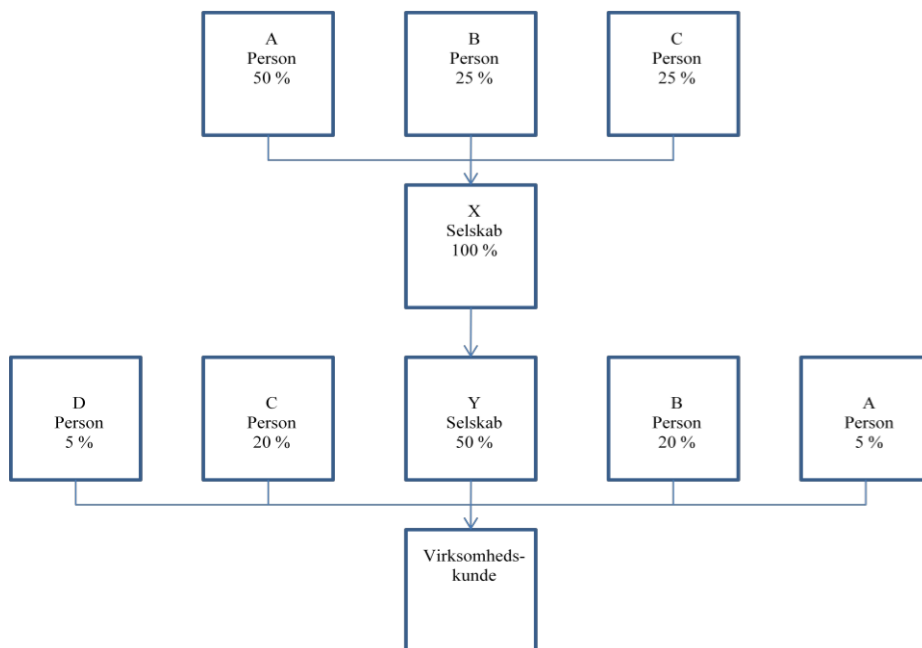
---

⁵ § 3, stk. 1, nr. 4 í kongligu fyriskipanini er galdandi fyri teir persónar og fyrítøkur, sum skulu skrásetast hjá Skráseting Føroya, sbrt. § 3, stk. 1 í hvítvaskløgtingslógini.

Persónur A er *veruligur eigari* (40%), tí A eigur ella hefur ávirkan á 40% av felagi X, sum eigur ella hefur ávirkan á 100% av virkiskundanum. Persónur B, ið eigur ella hefur ávirkan á 40% av felagi Y, sum eigur ella hefur ávirkan á 40% av felagi X, er ikki *veruligur eigari*, tí hann einans eigur ella hefur ávirkan á 16% (40% av 40%) av virkiskundanum. Dømi vísir, at felagið noyðist at seta seg inn í eigara- og ræðisbygnaðin á fleiri stigum fyri at finna fram til *veruliga eigarán*.

Dømi 2:

Persónur A er *veruligur eigari* (30%), tí A eigur 50% av felagi X, ið eigur 100% av felagi Y, sum eigur 50% av virkiskundanum. Hartil eigur A beinleiðis 5% av virkiskundanum.

Persónur B er veruligur eigari (32 ½ %), tí B eigur 25% av felagi X, ið eigur 100% av felagi Y, sum eigur 50% av virkiskundanum. Harumframt eigur B beinleiðis 20% av virkiskundanum. Persónur C er *veruligur eigari* av somu orsök sum persónur B.

Feløg, hvørs eigarapartar verða handlaðir á einum regulaðum marknaði, eru ikki fevnd av lýsingini av *veruligum eigarum*.

Persónar, sum nevndir í nr. 2 kunnu m.a. vera persónar, sum hava rætt til at útnevna ella avseta fleiri av limunum í nevndini ella stjórnini hjá einum felagi.

Sum nevt í nr. 3, eru persónar, sum sambært viðtøkunum hjá einum grunni ella á annan hátt skulu móttaka 25% ella meira av útlutanarpeninginum ella øðrum ognum hjá einum grunni ella aðrari líknandi lögfrøðiligari skipan, í tann mun teir eru kendir, fevndir av allýsingini av *veruligum eigarum* í hvítvasklógávuni.

Sambært nr. 4, er tann bólkurin av persónum, ið hvørs høvuðsáhugamáli ein grunnur ella onnur líknandi lögfrøðilig skipan er stovnað ella virkar, eisini fevndur av allýsingini av *veruligum eigarum*. Um nevndu persónar ikki eru kendir, t.v.s. ikki ítøkiliga eru útnevndir, vil tað vera nøktandi at viðmerkja tann bólkinn av persónum, ið hvørs høvuðsáhugamáli ein grunnur ella t.d. ein “trust” er stovnaður ella virkar. Í hesum føri er tað sostatt ikki eitt krav at eyðmerkja teir einstøku persónarnar í bólkinum.

Harumframt eru persónar, nevndir í nr. 5, ið hava ávirkan á í minsta lagi 25% av útlutanarpeninginum ella aðrari ogn hjá einum grunni ella aðrari líknandi skipan, fevndir av allýsingini av *veruligum eigarum*. Hetta fevnir um nevndina hjá grunninum, ið stýra grunninum í samsvari við tað, sum er ásett í viðtøkunum hjá grunninum. Hevur ein grunnur eina nevnd á 5 persónar við eins stórari ávirkan (20%) er eingin av nevndarlimunum *veruligur eigari* sambært nevnda kravinum. Er talan hinvegin um 3 nevndarlimir við eins stórari ávirkan, eru allir 3 nevndarlimirnir *veruligir eigarar*.

Við “aðrari ogn” er at skilja ogn av einhvørjum slag, óansæð um talan er um leysafæ ella fastogn, materiella ella immateriella ogn, umframt lögfrøðilig skjøl, ið prógva ognarrættin til ognina ella rættindi knýtt at ognini.

Í einum føroyskum grunni kann útlutan einans fara fram av tiltakspeninginum hjá grunninum, t.e. tí sokallaða “útlutanarpeninginum”. Tískil er viðkomandi at hyggja eftir, um persónar eru, ið skulu móttaka í minsta lagi 25% av útlutanarpeninginum hjá grunninum.

Tað áliggur fyrítøkuni at gera tær neyðugu kanningarnar til tess at finna fram til teir veruligu eigararnar, og at prógva við skjølum at upplýsingarnar eru rættar. Sum omanfyri nevt, fæst skjál til fráboðan av *leiðslulimum* og *veruligum eigarum* á heimasíðuni hjá Skráseting Føroya, www.skraseting.fo, ella við at venda sær til Skráseting Føroya.

Um broytingar fara fram í upplýsingum um persónar, sum hava fingið eina heiðursemismeting, skal Skráseting Føroya fáa fráboðan um hetta. Hetta er t.d. støðan eftir ein dóm, ella eftir at ein fyrítøka hevur fingið nýggjan stjóra ella eigara.

Leiðslan og teir *veruligu eigararnir* hjá fyrirkuni skulu til einhvørja tíð liva upp til krøvini um heiðursemi.

7. Noktan at skráseta og striking

Skráseting Føroya kann nokta at skráseta – og harvið nokta fyrirkuni ella persóninum at útinna tað aktuella virkseimið – um persónurin ella *leiðslulimir* ella *veruligu eigararnir* hjá fyrirkuni eru dømdir fyri revsiáløgd viðurskifti, sum grunda stóran vanda fyri misbrúki av starvinum.

Skrásetingin kann einans vera noktað, um viðkomandi er dømdur, og tey viðurskifti, sum viðkomandi er dømdur fyri, aktuelt grunda ein stóran vanda fyri misbrúki. Metast skal um slag og grovleika av kriminalitetinum, týdningin í mun til ta ávísu fyrirkuna og um tíðina, sum er liðin síðan kriminaliteturin fór fram.

Avgerð um noktan at skráseta vegna revsiáløgd viðurskifti, skal leggjast fyri rættin, um móttakarinn av avgerðini ynskir tað.

Striking úr hvítvaskskránni, vegna revsiáløgd viðurskifti, kann einans fara fram, um tað verður staðfest við dómi, at persónurin ikki skal reka nevnda virkseimið.

Annars kann striking fara fram, um ein fyrirøkka er skrásett av misgávum, ella um fyrirøkkan ikki longur útinnir virkseimi, sum skal skrásetast. Um striking skal fara fram í hesum føri, skal fyrirøkkan boða Skráseting Føroya frá, at fyrirøkkan ynskir at vera strika úr skránni.